

Tartalomjegyzék

1. Bevezető gondolatok
2. Vizsgálat
3. Közterület felújítás problematikája
4. Ajánlások a helyi közösségek bevonására és a közösségformálásra
5. Csontváry tér (volt buszpályaudvar tere) – Kertváros FŐTERE
6. Agóra (AMK belső udvara)
7. A Park
8. Apáczai Csere János körtér – a fiatalok tere
9. Iskolakertek (játékosság és ökológia)
10. A jel
11. Ajánlások kortárs képzőművészeti alkotások megjelenítésére
12. Forgalomtechnika
13. II. Ütem – Távlati elképzelések

1. Bevezető gondolatok

Tervünk alapvető célja egy élhető városrész megteremtése, az épített környezet fejlesztése, Megyer kertvárosnak a közterületek felújításán keresztül gazdasági es közösségi célú megújítása. Ehhez városi funkciót erősítő tevékenységek kialakítása szükséges, különös tekintettel olyan találkozóhelyek létrehozására, amelyek minden generáció és társadalmi csoport számára megfelelő közösségi teret adnak. Az alulhasznosított területek a városi működésbe illesztése igen fontos, egyfajta prevenciót szolgálnak, megelőzve a lakótelepeken gyakran fellépő gettósodási, szlömösödési folyamatokat. Fontos feladat tehát a rekreációs kínálat bővítése minden korosztály számára. Az építés óta megváltozott a telepek társadalmi összetétele, a térstruktúrája nincs összhangban a mai igényekkel. Mivel a telep teljes szabadtér rendszere egyszerre, egy ütemben nem rehabilitálható, meg kell találni a felújítás és fenntartás során az egyes szabadtér és zöldfelületi elemek hierarchiáját. A közterület-felújítással lehetőséget kell teremteni a magántőke bevonására. Hosszabb távon a rendezési terv módosításával a Csontváry utca mentén a meglévő kereskedelmi-szolgáltató funkciójú épületsor teljes bontásával egy új, korszerű és egységes városrész-központ kialakítására kell törekedni, ami alapvető minőségi változást eredményez.

2. Vizsgálat

Pécs városát a vasúti pálya két egymástól szinte teljesen különálló részre osztja. A vasúttól északra található a város nagyobb része, így a városközpont is. A vasúttól délre Megyer – Kertváros fekszik, magába foglalva a tervezési terület tömbjét is. A városrész jellemzően lakófunkció szerepét tölti be a hozzá kapcsolódó oktatási, kereskedelmi és szolgáltató intézményekkel kiegészülve. Nagy mértékű ingázás jellemző Kertváros irányából az egyéb településrészek felé, mivel az itt lakók nagy részének munkahelye egyéb városrészekben található, és az ügyintézésük zöme is a belvárosban oldható meg. A közlekedést azonban jelentős mértékben nehezíti, hogy mindössze két felüljáró jelenti a kapcsolatot Kertváros és a többi városrész között. A nehéz megközelítés és az alvóváros jelleg miatt Kertváros nem bír különösebb vonzerővel, nem rendelkezik olyan hívogató funkciókkal, vagy karakterrel, amely ide vonzaná akár a város többi részén élő lakosságot, akár a turistákat. De még saját lakói számára sem tartogat a hétköznapi általános funkciókon kívül egyéb olyan tevékenységre alkalmas létesítményeket, amely a városrészt pezsgő élettel töltené meg.

A Nevelési Központ nagy igyekezettel próbál ezen a helyzeten javítani, szervezésükben évről évre több olyan rendezvény valósul meg, melyek színesítik a környék életét, de ezek a rendezvények csak a szűkös adottságokhoz igazodva tudnak működni. Változatosabb funkcióterületekkel és kiszolgáló egységekkel a programkínálat is változatosabb lehetne.

A tervezési terület gyalogos forgalmára két fő irány jellemző, egy észak-déli és egy kelet-nyugati. Északi irányba a Maléter Pál úti buszmegálló és Kertváros északi részének lakóépületei, illetve a Diana téri piac jelentik a gyalogos közlekedés célirányát. A piac és környezete a városrész egyetlen jelentős élelmiszerpiaca, körülötte kisboltok, orvosi rendelő és gyógyszertár találhatóak. Déli irányba a Nagy Imre úti buszmegálló és Kertváros déli részének lakóépületei, illetve a tervezési terület e részén kialakult szolgáltató egységek (SPAR, kisvendéglők, zöldséges) indukálják a gyalogos forgalmat.

A kelet-nyugati gyalogos tengely egyrészt a város keleti szélén álló FEMA áruházhoz, másrészt a Nagy Imre út körüli lakóterületekhez vezet.

A két fő irány mellett még viszonylag nagy forgalmat bonyolít a Maléter Pál útról a Nevelési Központ agórájához vezető útirány, illetve ennek az iránynak a nyugati meghosszabbítása.

A tervezési terület többi gyalogos felületét jobbra az oktatási- és sportintézményekhez érkező diákok, tanárok, szülők célforgalommal használják. A volt buszpályaudvar környezetének egykori gyalogos forgalma a terület eddigi funkciójának megszűnésével nagymértékben lecsökkent.

Kertvárosban a városrész megépültével jórészt egy időben jelentős növénytelepítés is történt a lakóépületek, parkolók és utak mentén. Az állomány nagy része meg is maradt, ennek köszönhetően a fák mára kiterjedt lombkoronával rendelkeznek, és többnyire összenőtt növénycsoportokat alkotnak. Ez a nagy mennyiségű növényzet egyrészt kellemes klímát biztosít a lakások és intézmények számára, és jelentős kondicionáló felületet ad a déli városrésznek, másrészt viszont járhatatlanná tesz gyalogutakat: ránő az épületek homlokzatára, a cserjeállomány rendezetlen, átláthatatlan zugokat képez a parkokban és a házak között. Mindez megfigyelhető a tervezési területen is.

A Nevelési Központ környezetében a fás állomány jellemzően jó állapotú, egészséges egyedekből áll, míg a cserjeállomány több helyen kiüregedett, vagy a vandalizmus és a taposás nyomait viseli magán. A fák megőrzése mellett a cserjeállomány újragondolása és a mai esztétikai és használati igényekhez igazodó kiegészítése fontos, **szakaszerű és rendszeres fenntartással társítva.**

A tervezési terület zöldterületeit szerepük alapján alapvetően két részre lehet osztani. Az iskolák körül húzódó zöld sáv szerepe kettős, hétköznap az intézmények számára kell megfelelő területet biztosítani, míg hétvégén közparkként funkcionál. Az iskoláktól távolabb eső területek, így a volt buszmegálló környezete, a SPAR melletti gyalogos tengely és a szökőút környezete, illetve a tervezési terület északi nyúlványa a Maléter Pál útig viszont inkább csak a hétköznapi értelemben vett városi zöldterületi szereppel bír.

Építészti karakterisztikai problémák:

- A „kertváros“ elnevezés disszonanciája a 10 emeletes panel épületekkel
- A városrészt kiszolgáló szolgáltató központ nem épült, egy bevásárlóközpont a terület szélére, főként gépkocsival megközelíthetően került kialakításra
- A nevelési központ a terület súlypontjában került ugyan kialakításra, az elhelyezett épületegyüttes funkcionálisan a városrész lakóinak kulturális és sportolási igényeit is ki kellene elégítse, de telepítéséből adódóan a környezetének hátatfordítva "UFO-szerűen" csak önmagán belül kommunikál, az iskolák kiszolgáló intézményeiként működnek
- A városrész lakóinak kulturális, alapszolgáltatási, és sportolási igényeit a jelenlegi stuktúra nem elégíti ki
- A Volán pályaudvar területe hasznosítatlan, az azt körülvevő épületek sem léptékükben sem építészeti karakterükben nem felelnek meg a kor illetve a közösség igényeinek,
- A magasházak tövében rendezetlenül, esetlegesen helyezkednek el kisebb épületek, lehetőséget sem hagyva egy egységesen rendezett, kulturált térfal kialakítására
- A városrészközpont kialakítására alkalmas terület nehezen található meg, a jelenlegi földszintes épületsor alkalmatlan a "jelzés" funkció ellátására

Egyéb megállapítások:

- Kihaszíratlan zöldterület – leromlott köztéri bútorok, burkolatok
- Jól beállt faállomány, elhanyagolt cserjék
- Jelentős gyalogos irányok határozhatók meg, figyelembevételük szükséges (pld. Diana téri piac felé)
- Az ANK belső udvara felől egy erőtlen tengely nyílik, kihaszíratlan zöldterülettel
- Az ANK központja többfunkciós terület (oktatás, sport, rendezvény – az épülethez tartozik, de a Főtér szerepet nem tölti be
- A kollégium alatti parkoló zsúfolt érzetet kelt
- A szökőkút környéke - fiatalok tere – leromlott állapotban van
- A kereskedelmi szolgáltató épületek – városrészközpontához méltatlan építészeti minőségben - jellegtelen, zűrzavaros beépítésű, hátrafelé, a szűk sétány irányába nyíló bejáratokkal rendelkezik
- Minőségi vendéglátás hiánya – (péntek délelőtt sehová nem lehetett beülni, kávézni)
- Városrészközpont bejárata – nehezen észrevehető, jel, kapu hiánya
- A volt pályaudvar kihaszíratlan terület, élettelen tér – de kedvező térhelyzet Főtér kialakítására
- Gazdasági udvar - hátat mutató épület, előnytelen helyzetben van, amennyiben figyelembe vesszük, hogy a volt pályaudvar területének átalakításával egy új köztér jöhet létre.

3. A közterület-felújítás problematikája

Megítélésünk szerint a közterület-felújítások új módszerét kell kikísérletezni ahhoz, hogy az egyszeri, valamilyen támogatásból vagy költségvetési forrásból finanszírozott felújítás néhány év múlva ne induljon erőteljes pusztulásnak.

Alapvető fontosságú lenne, hogy a támogatás összege terjedjen ki 3-5 évi fenntartásra is, hogy ezen idő után legalább a növényzet eredése és további egyenletes fejlődése biztosítva legyen, de ez sem tartalmaz elég biztosítékot az ezt követő –sajnos gyakran tapasztalt – leromlás ellen. Ez a probléma a műemléki helyreállításoknál is felmerül és megoldása - a műemlékek méltó hasznosítása - komoly vitát váltott ki a szakma vezetésében és az értő közönségben egyaránt.

Figyelve egyes programok, például a falvak zöldterületein kialakított játszóterek, az 1996-ban épült emlékművek sorsát, megfigyelhető, hogy azok a települések, ahol az ott élők ezeket a helyszíneket gyakran látogatják, gondozzák, sajátjuknak érzik, továbbra is rendezettek. Ahol ezek földrajzi elhelyezkedése, megformálása olyan, ami az embereknek nem vonzó, a lakosság érdektelenül szemléli leromlásukat. A kisebb településeken a közterületek állapotára pozitív hatást gyakorolt a „Virágos Magyarországért” mozgalomban való részvétel, de ez csak ritkán ért el a városrészekben eredményt. A ritka eredményre példa a budapesti József Attila lakótelep, ahol idén lesz 15 éve, hogy egy nyári fajta-bemutatókat is rendeznek. Ez a lakótelep a Ferencváros Önkormányzatán belül ún. **Részönkormányzatot** alkot /lakos-létszáma kb. 18000 fő/ Ez utóbbi példát elemezve kerestünk megoldást a „lakótelepi identitás” megteremtésére vagy növelésére, a közösségi részvétel fokozására, javasoljuk tehát egy részönkormányzat vagy ahhoz hasonló szervezet felállítását.

- Fontos lépés egy **helyi „Ügyfélszolgálati Iroda”** kialakítása, ami lehetővé teszi, hogy a lakosság sétálva is elintézhesse ügyeit, itt foglalkoznak a szociális problémák megoldásával éppúgy, mint a közterületek fenntartásával. Utóbbira elkülönített költségvetési összeg álljon rendelkezésre.
- A Részönkormányzat helyi szakembere szervezi a parkfenntartási pályázatokat, melynek bírálatában a helyi önkormányzati képviselők is részt vesznek.
- Kisebbségi parkfelújítási feladatokat is végeznek részben saját, részben pályázati forrásból – természetesen a pályázatok figyelése is a **helyi szakember** feladata, noha a kerületnek is van Főkertésze.
- A helyi szakember a vállalkozók által elvégzett munkák műszaki ellenőre, és – mivel az Ügyfélszolgálati Irodán a fogadóórakon a lakosság kifogásai közvetlenül hozzá érkeznek – nem teheti meg, hogy elnéző legyen a hiányosságokat illetően. Közvetlen felettese, a Részönkormányzat elnöke, számon kéri a feladatok elvégzését a helyi önkormányzati képviselőktől, akik szintén a lakótelepen laknak. Így a **közvetlen kapcsolatoknak és visszacsatolásnak** köszönhetően egymás mellett, egymást segítve az átlagosnál hatékonyabban, nagyobb odafigyeléssel végzi munkáját a szakember, ami a közterületek állapotán jól érzékelhető.

A fent vázolt működési forma nem kizárólagos, de mindenképpen szükségesnek tartjuk a helyi Ügyfélszolgálati Iroda és helyi felelős szakemberek munkáját. **Segítséggükkel a társadalmi részvétel megszervezése is eredményesebb lehet.**

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a „lakótelepi identitás” szempontjából nem elhanyagolható az adott telepen épült épületek száma, de ezt a meglévő közterület rehabilitációk esetében adottságnak kell tekintenünk. Ugyanakkor a volt NDK területén végzett lakótelep rehabilitációk példája azt mutatja, hogy az épületek, a lakásállomány minőségének javulása a közterületek tartós javulásával is járt. Ugyancsak Németországban folytak olyan kísérletek, ahol a török közösségek által lakott lakótelepek felújítását széleskörű szociológiai felmérés előzte meg, mely kiterjedt az emberek parkhasználati szokásaira. Ennek eredménye volt Nyugat-Európa bevándorlók által lakott városrészeiben, hogy például nagy, piknikezésre alkalmas zöldterületeket is kialakítottak, amit Stockholm nagyobb parkjaiban mobil grillsütőkkel is felszereltek. Így végeredményben az ott lakók által kedvelt zöldterületek jöttek létre, erre a használók vigyáznak. Természetesen ezek az ötletek magas színvonalú parkfenntartással együtt hozzák meg a kívánt eredményt, mert, mint tudjuk, az időben el nem takarított szemét mellett „szemétdomb” alakul ki.

4. Ajánlások a helyi közösségek bevonására és a közösségformálásra

A közösségi részvétel a fenntarthatóság alapvető eszköze, fontos ezért e téren is a környezeti, társadalmi és gazdasági szempontok összehangolása. Az egyes térrészeknél alkalmazható eltérő lehetőségeket egy **több szempontú rendszer alapján** vizsgáltuk, állapítottuk meg. A társadalmi kontrollt a térbeli nyitottság és a kötődés határozza meg. Az egyes helyszíneken alkalmazandó részvételi módszerek kiválasztásakor a kontrollt

(fizikai védettség és társadalmi kötődés), az adott hely szerepét, a bevonható csoportok körét, az átalakítás mértékét (társadalmi kockázat) vettük figyelembe.

Az egész tervezési terület szerkezetéből fakad, hogy **egyértelműen lakóközösséghez köthető térrész nincs**. Jelentős viszont az intézményi terület, így a közösségi részvételben elsődlegesen az intézményekre, illetve az ezekben működő közösségekre kell alapozni. A Sportlétesítmények (Sportcsarnok, Uszoda) zártak, határozott szerepük van, ez nem változik, fenntartásuk gazdasági szempontból megoldható, fenntarthatóságuk funkcióbővítéssel finanszírozható. Közösségi részvételre ezért itt nincs szükség.

Helyszín/ Szempont	AMK belső udvar	A park	Sport- létesítmények	Iskolakertek	Apáczai körtér	Csontváry tér
Nyitottság	lekerített	nyitott	zárt	nyitott	nyitott	nyitott
Kötődés	sok közintézmény	nem volt, most központi tér kiterjesztése	egy-egy közintézmény	egy-egy közintézmény	gyenge (köz- intézmény, szolgáltatások, lakóépületek)	gyenge (szolgáltatá- sok)
Szerep	reprezentáció, rendezvények, diákok tere	reprezentáció, rendezvények, diákok tere, közösség- formálás	rekreáció	nevelés, csoportépítés, rekreáció	reprezentáció, rekreáció, közösségi élet	reprezentáció , rekreáció,
Gazdasági adottságok	rendezvények bevétele	rendezvények bevétele	finanszírozás megoldott, funkcióbővítéssel további bevételek	központi források + pályázatok	Központi források	Központi források, vállalkozói tőke
Átalakítás társadalmi kockázata	közepes	nagy	elenyésző	közepes	közepes	kicsi
Alkalmaz- ható módszer	workshopok, alkotóműhelyek	fizikai keretek meghatározása, folyamatos alakítás	bevonás az építésbe (növényültetés)	Közös tervezés, kialakítás	Ötletpályázat, arculatépítés, szomszédsági programok	Ötletbörze, szomszédság i programok, arculatépítés
Eszközök	charrette, kiállítások	Közös növényültetés, land art akciók, fesztiválok	kedvezmények adása a környezetalakítás ban részvevőknek	tervezés és kivitelezés művész és facilitátor vezetőkkel	szomszédsági egyesület létrehozása, művészeti akciók	szomszédság i egyesület létrehozása, utcanapok rendezése

Az **AMK belső udvarán** a közösségi rendezvények nyújtanak lehetőséget a lakosság aktivizálására. Az intézménykomplexum zárható, védhető belső tere alkalmas színpadi rendezvények megtartására, de szabadtéri kiállítások, fesztiválok rendezésére is. A Művelődési Központ képző- és iparművészeti szakkörei által készített szabadtéri tárgyak időszakos kiállításainak helyet biztosítanak a gyepes részek, ezáltal nagyobb műalkotások is születhetnek, melyek a zárható térben jól védhetők. A kialakított pihenőterek kiscsoportok kialakulását segíti. A jelentős számú lakos megmozgatása esetén a szervesen kapcsolódó Park is bevonható a programokba.

A **Park** – hagyományos funkciójának megfelelően – a természet-ember kapcsolat megélése mellett a nagyközösséghez tartozás és a kötetlen szabadtéri mozgás élményét adja. Közösségformáló többletet a nagy, szabad tér lehatárolásával kialakított „intimebb” **tartózkodó Blokkok** jelentenek. Eltérő méretük különböző nagyságú kisközösségek megjelenését segíti elő. A csoportépítést segíti a Blokk interaktív jellege. Egy-egy csoport „örökbe fogadhatja” az általa gyakran használt Blokkot, segíthet védelmében, fenntartásában, de megfelelő hajlandóság esetén már a kialakításban is részt vehetnek.

A közösségformálást szolgálják – az AMK belső udvarához hasonlóan – a Parkban elhelyezett játszósobrok, melyek több korosztály igényeit kielégítik, összehozhatják a generációkat. A Parkban lehetséges időszakos land art – public art alkotások létrehozása, melyek elsődleges célja a művészi és közösségi tevékenységének megélése. A végeredmény gyakran azonnal eltűnik, de dokumentálható, a fotók, videók bemutatathatók a téli időszakban az AMK-ban.

A kivitelezés során a jelentős mennyiségű cserjeállomány elültetésébe – szakmai vezetés mellett – a lakosságot és az iskolák diákjait is be lehet vonni.

A Csontváry tér és az Apáczai Csere János körtér alkalmas public art kiállítások rendezésére. Olyan képzőművészeti kiállítási tárgyakat, melyek szoborként, jellemzően passzív díszként jelennek meg. A programokat művészek vezetik, forgalomnövelő hatása miatt a helyi vállalkozók szponzorálhatják. A helybeliek hozhatják az alapanyagot, együtt gondolkodhatnak az alkotás témáján, vagy részesei lehetnek az alkotás folyamatának, esetleg maga az alkotás folyamata is egyfajta művészeti tevékenység lehet, de a művésznek hangsúlyos szerepe van a műalkotás létrehozásában. Az így megszületett „szerethető szobrok” a későbbiekben szervesen beilleszkedhet a tér szerkezetébe, de lehetnek idővel „elmúló” alkotások is (land art). A kollégium előtti mobil padok rugalmas térszerkezet, tetszőleges csoportméretek kialakulását teszik lehetővé. A Csontváry tér burkolt és gyepes területei spontán csoportképződésre adnak teret. Mindkét téren szomszédági összejöveteleket lehet szervezni. A helyi lakosok, a vállalkozók és a diákok közös programokat szerveznek: a diákok előadásokat tartanak, a vállalkozók kiviszik az utcára termékeiket, egy személyesebb, oldottabb közegben zajlik a kereskedés. A programok szervezésére, valamint részlegesen a környezet fenntartására szomszédági egyesület létrehozása lehetséges a lakosok és a vállalkozók bevonásával. Az egyesület és az AMK együtt dolgozhat a városrész arculatának erősítésén a kölcsönös nyereség érdekében.

Az **Iskolakertekben** van a legnagyobb szükség a közösségi alapú téralakításra. Ezt a környezeti nevelési szempontok, az identitás erősítése és a terek karakteres intézményhez csatolása (kerítés hiányában) egyaránt szükségessé teszi. A diákok találják ki, hogy milyen tárgyakra van szükségük, milyen formában oldják meg elkészítésüket. Maguk építik, maguk festik. Megvalósítási módszernek javasoljuk a **pillekő technológiát**, mely magyar találmány. Egyaránt nevel ökológiai tudatosságra és kreativitásra. Minden esetben egyedi alkotások jönnek létre.

Pillekő technológia - az öcodesign elvei alapján kialakított tárgyalakítási módszer. A használt anyagok jelentős részben újrahasznosított hulladékok: műanyag palackok és bányahulladékból készült speciális könnyített beton. A készült termékek minden esetben egyedi kialakításúak, a technológia biztonságos, így mind az egyéni önmegvalósításra, mind gyermekek építésbe vonására alkalmas. A végtermék ellenálló, vandálbiztos, esetleges károsodás esetén könnyen javítható, átfestéssel alakítható, felújítható. Az egyes munkafázisok jól elkülöníthetőek.

1. fázis

A résztvevők elkészítik a könnyített beton alapot. Az előzőleg összegyűjtött műanyag palackokat dróthálóba helyezik, így alakítják ki a műalkotás formáját.

2. fázis

A palackokat bevonják könnyített beton burokkal, majd száradni hagyják.

3. fázis

A száradás alatt/után tetszőleges technikával (festés, ragasztás, szalvátatechnika stb.) díszítik.

A diákok a pécsi Zsolnay gyár hagyományait (formavilágát, díszítőművészetét) megismerve díszíthetik a kerti elemeket, vagy akár készíthetnek burkolóelemeket, illetve a gyárból származó hulladékcserpeket hasznosítva hozhatnak létre bútorokat, díszíthetik a támfalakat, szoborbútorokat. A burkolat festésével is kialakíthatnak játszóhelyeket (pl. ugróiskola).

Az iskolakertben lehet madárbarát "játszó-kertet" kialakítani, ahol gyerekek helyezhetnének ki - akár környezetóra keretében – az általuk készített etetőket, figyelhetnék a madarakat.

Minden esetben fontos, hogy a diákok megismerjék a tudatos tervezés és csoportos döntéshozatal jellegét, szempontjait és fontosságát.

A részvétel ütemezése

Fontos, hogy a sokrétű részvételi programok folyamatosan elosztva jelenjenek meg. Elsődlegesen a műalkotások készítését kell összehangolni. Itt fontos a mintaadás, ezért a belülről építkezés javasolt. Először a helyi intézményi szakörök alkotócsoportjainak munkái készülnek el. Ezek kiállítva motiválják a többi gyereket, fiatal

az iskolakertek kialakítására, egyben jut idő a tervezésre. Végül a lakosság egészének bevonásával lehetséges meghívott külső művészekkel a déli tereken és a Parkban public art és land art alkotások létrehozása.

5. Csontváry tér (volt buszpályaudvar tere) – kertváros központi tere

A tervezési terület térszerkezetét illetően a legjobb pozícióban lévő terület ami a jövőben a központi tér szerepét betöltheti. A terepadottságokat kihasználva a parkolóhelyeket egy vasbetonfödém alá rejtve lehet elhelyezni. Ezzel a kiírásban igényelt 40 db parkolót jóval felülmúlva lehet teljesíteni, ugyanakkor takart helyzetben nem zavaró hatású. Így a jelenlegi kereskedelmi épületek előtt húzódó sétány azon a szinten kiteresedik, majd egy változatos ülőfa/lépcsős támfalsorral lelépcsőzik az alsó szintre.

A tér gyűjtőpontjában egy **kávézó** áll, ami a vendéglátáson túl infópont, WC és magába foglalja a liftet is, ami a garázs szintjéről fölvezet a tér szintjére. Előnytelen adottság, hogy a Csontváry sétány épületei nem ide, hanem hátrafelé nyílnak. Ezek az épületek alacsony építészeti minőséget képviselnek, javasoljuk hosszabb távon egy új, a korszellemnek és a meglévő környezetnek egyaránt megfelelő épületkomplexummal helyzetbe hozni ezt a városrészt.

Miután arra törekedtünk, hogy minden generáció és társadalmi csoport számára megfelelő közösségi tér alakuljon ki, így a gyerekek számára is létrehoztunk egy játszásra alkalmas helyet, ahol nem a szokásos gyártmányjátékokat alkalmaztuk, hanem műalkotásnak minősülő, szabad asszociációkat ébresztő tárgyakat, ami egyúttal a köztéri szoborként is működik .

6. Agóra (AMK belső udvara)

Ez a terület a megújítást követően korlátozottan használt közterületként funkcionál. Ellipszisre komponált Agóra az AMK iskolában tanuló közel 1700 gyerek számára szolgáló közösségi tér, események színtere.

A meglévő fák megtartásával, a bejáratok által generált irányok szabadon hagyásával zöldfelület-cikkek alakultak ki, ami környezetében ülőfelületeket alakítottunk ki a burkolaton és a gyepben is.

A park területét is magába foglalva a következő eddig megrendezett és a jövőben kibővíthető rendezvények színtere:

- Ballagás
- Panda kiállítás
- Bicikli verseny
- Extrém nap (koncertek, sportok, táncok stb.)
- Pannon Filharmonikusok koncert
- Tolerancia nap
- Gyereknapi (tervezett)
- Május 1-jei Gasztró-, sport nap (tervezett)
- Farsangi felvonulás a környező házaknál (tervezett)

7. A Park

Az AMK-ban és a Montessori intézményekben zajló tevékenységek szellemisége inspirált bennünket. Meghatározó az érzékelés, az egyediségen alapuló kreativitás tudatos fejlesztése, melynek eszköze a felfedezés

öröme és a személyiség szabadságának biztosítása. A tér kialakításában e szellemi kisugárzást képeztük le a fizikai térre. Stilisztikai eszközként a 100 éve született Victor Vasarely nevével fémjelzett op-art tágran értelmezett alapgondolatát, az érzékeléssel való játékot használtuk. A kertépítészetben hagyományosan alkalmazott, a távolság érzékelését befolyásoló térjátékokat alkalmazzuk (az objektumok méretének, távolságának változtatása).

Az arany metszés szabályai alapján kialakított téglalap alaprajzú **tartózkodó blokkok** a központtól való távolságukkal arányosan nőnek (mindhárom dimenzióban). A távolságok így az épületek felől haladva rövidebbnek, ellenkező irányból közelítve hosszabbnak tűnnek.

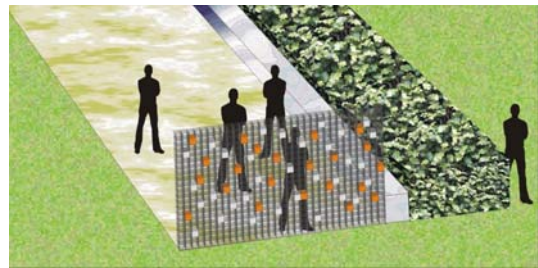
Dél-keletről (az épületek felől) nézve a falak, míg észak-nyugatról (a park felől) előretékelve a növényzet dominál, így a park egyszer épített, másszor inkább természet-közeli arcát mutatja.

Az érzékcsalódást tovább erősíti a folyamatosan térré szélesedő út. A teresedés érzetét a rét ovális formája erősíti, a határozott térfalakkal feloldja az út linearitását. Az utat a blokkokhoz hasonló formai elemeket tartalmazó, kerthelyiséges vendéglátóipari egység zárja le, mely az utat már egyértelműen teresedésként használja.

Javasoljuk a hosszabb távon az uszoda kibővítését **szabadtéri medencékkel**, ugyanis a városrésznek különösen ilyen központi részben nagy szüksége van ilyen létesítményre. Nem kicsi beruházásról van szó de a jelentősége is hatalmas. Egy felnőtt és egy gyerekmedencével, mellette egy sportpályával még egy kisebb strandkert is kialakítható.

Tartózkodó blokk

A Blokkok közösség-szervező szigetek („intim találkozóhelyek”). A modulokban a benne tartózkodókat aktivizáló alkotások szerepelnek a művészet minden ágából. A modulok a művelődési ház „előretolt helyőrségei”, az ott működő alkotócsoporthoz megnyilvánulási helyei, egyben külső kapcsolatteremtési pontjai. A képző- és iparművészeti alkotások megjelenítése mellett helyet biztosítanak a zenének és a táncnak is. Gyakran egyik művészeti ág a másikba konvertálódik át, vagy együtt jelennek meg.

A Blokkokat dél-keleti oldalról interaktív fal, észak-nyugati és észak-keleti oldalról cserjetömb zárja le. A köztes téren a közösségi lét különböző formái élhetőek meg aszerint, hogy milyen interaktív funkcióval, illetve mekkora mérettel bír az adott téregység. A rácsszerkezetű fal különböző mértékben átlátható, attól függően, épp hol helyezkedünk el a térben. A négyzetes szerkezet a művelődési ház épületének konstruktivisták formavilágát idézi, akárcsak a rácsba épített fehér és narancsszínű világítótestek. A világítás interaktív: a benttartózkodók számától (fehér lámpák), aktivitásától (narancs lámpák) függ, hogy hány lámpa kapcsol be. Így ahol több emberi aktivitás van, ott világosabb lesz (tudomány+művészet).

A Nevelési Központ belső teresedése és „kisugárzása” közötti formai kapcsolatot erősíti az ovális gyepes rét/tér, mely a benti tér felnagyított, finom (fákkal jelzett) ismétlése ugyanabban a szögben elhelyezve. Így a formai kapcsolat egy anyagbeli kontraszttal (burkolat kontra gyep) együtt jelenne meg.

8. Apáczai Csere János körtér – a fiatalok tere

A meglévő szökőkutat jelenlegi helyén megtartottuk, amely felújított négyzetes formásával továbbra is szervezi a teret. A szintkülönbséget egy újrastrukturált támfalrendszerrel hidaljuk át, amibe fiatalok számára kedvel zög-zugos ed ugyanakkor átlátható tartózkodóhelyeket terveztünk.

Az épület árka alá jelenleg a behajtási engedéllyel rendelkező (15-20 fő) személyek parkolhatnak. Javaslataink szerint ezt a területet fel kell szabadítani és az épülethez illetve a térhez kapcsolódóan közösségi funkcióval kell ellátni. Mind felülről fedett de oldalról nyitott tér, nagyszerűen hasznosítható egy kollégium épületében. Egyúttal oldja azt a szűk helyzetet, ami a kollégium épülete és az Művelődési központ között létrejött. Az itt elvett parkolókat az étterem/menza gazdasági bejárata környékén pótoljuk, összesen 33 db-ot.

A teret a fém és a kő uralja. A kialakításban a xeriscape design elveit alkalmazzuk. Kiemelt szerepet kap a víz megtartása, összegyűjtése. Növényalkalmazásban a szárazságtűrő, melegkedvelő illetve tágtűrésű fajokat alkalmazzuk. A három dimenziós tér erősítésében hangsúlyos szerepet kapnak a futónövények. A növényzet kiterjedése a jelentős burkolatigény miatt vertikálisan erősen kell megjelennie, hogy a megfelelő mikroklimát és biológiai aktivitás értéket biztosítsák.

9. Iskolakertek (játékosság és ökológia)

Az iskolákhoz tartozó terek az egyediséget, a gyermeki látásmódot és érzéseket tükröző terek és térelemek a terület többi részétől eltérő karakterű kerteket hoznak létre: határozatlan formák, a „tökéletlenség bája” képez kontrasztot a professzionálisan tervezett terekkel szemben. Egy alapvető váz megépítésével a diákok folytathatják a saját udvarrészük építését, amit megfelelő program mellett, pedagógus-felügyelettel igen hasznos része lehet a nevelésnek. Különösen az általános iskolák udvarán egy-egy olyan tárgy helyezhető el, amely művészi forma mellett a játszóeszköz is lehet.

11. A jel

A JEL feladata a helyi identitás erősítése. Megtervezésére **pályázatot javasunk kiírni**, melyet helyi zsűri bírál el, a helyi lakosság is szavazhat. Többfunkciós alkotás, mely művészi kvalitása mellett lehetőséget ad használati szerep ellátására is. Intellektuális és gazdasági jelentősége is lehet. A JEL a terület **több pontján**, térben és síkban, kicsi és nagy méretben is megjelenik. Logóként, landmarkként is alkalmazható, ezáltal erősíti a helyi kötődést, de jelképpé válva gazdasági hasznót is hoz, a helyi vállalkozásokat is erősíti. A mellékelt képen egy jól sikerült barcelonai városrész megújítás jelét láthatjuk – Nou Barris

A JEL kitalálásában, a pályázati kiírás előkészítésében a lakosságot is érdemes bevonni. A döntés-előkészítést segítheti egy lakossági ötletpályázat, mely feltárja a lakosság identitástudatát, egyben felkelti érdeklődésüket a téma iránt. Az ötletek alapján körvonalazódhat a JEL üzenete, formavilága stb.

12. Ajánlások kortárs képzőművészeti alkotások megjelenítésére

- Ülőbútorok mind műalkotás
A köztéri bútorok mind műalkotások jelenhetnek meg a tereken
- Játzószerek mind műalkotások /lásd fentebb/

A pécsi fiatal képzőművészek - hallgatók vagy frissen végzettek - kiállításának lehet ez a városközpont a terepe a Kulturális évad idején. A tervezett tartózkodó blokkok, de egyéb park-, vagy térrészek is a műalkotások helye lehet, ami folyamatosan cserélődne. Más kulturális eseményekkel egybe szervezve a kiállítás megnyitók, több, a város más részein lakót csábíthat ebbe a városrészbe, ami felpezsdítené a kulturális életet.

13. Közlekedési koncepció

Jelenlegi állapot

A tervezési területet északról a Maléter Pál út, Keletről az Aidinger János utca, Délről a Nagy Imre utca mint főhálózati utak határolják. A főhálózati utak egyben tömegközlekedési nyomvonalak is. A főhálózati utakhoz csatlakoznak a városrész-központ kiszolgáló útjai, melyek a lakóépületek közötti parkolók, illetve a Nevelési központ épületeinek járművel történő elérését biztosítják.

A Nevelési központ épületeinek telkét határoló gyalogos sétányon jelenleg az alkalmi járműforgalom megengedett, (mentő, tűzoltó, áruszállítás) a személygépkocsi beközeledés tiltott.

Javaslat

A közterületi átépítésekhez kapcsolódva a felhagyott autóbusz pályaudvar helyén, kihasználva a meglévő terepadottságokat, egy **fedett személygépkocsi parkoló építését javasoljuk.**

A tervezett parkoló a Nagy Imre út - Csontváry utca meglévő szintbeni csomópontján keresztül közelíthető meg. A fedett parkolóban a közlekedő úthoz csatlakozva 67 db parkolóhelyet terveztünk. A parkoló födémen, illetve a fedett parkoló melletti területen gyalogos és zöld felület alakítható ki a környezetrendezési javaslat szerint. A fedett parkolóból lépcső vezet fel a födémen vezetett gyalogos tengelyhez.

A fedett parkolón keresztül lehet eljutni az Étterem - menza épület előtti 34 db parkoló állásra kibővített felszíni parkolóba.

A meglévő körforduló megtartásával a járművek visszafordulása biztosítható.

A fedett parkoló magassági korlátozása 2,10 m, ezért a konyha, étterem **gazdasági kiszolgálását az Erdei Ferenc utca felől javasoljuk biztosítani.**

A Nevelési központ telke körüli gyalogos sétányon az alkalmi járműforgalmat és a megkülönböztetett járművek közlekedését továbbra is fenntartani javasoljuk.

Az épületekhez az áruszállítást azonban szigorú időkorlátozás bevezetésével kell biztosítani. (reggel 7-10 között)

A gyalogos sétányon a személygépkocsi forgalom továbbra is tiltott. A gyalogos sétány nyomvonala mellett a kerékpárút kiépítését javasoljuk.

A tervezett új funkciókhoz szükséges további P 54 db fásított parkolóhelyek kiépítését javasoltuk a Maléter Pál út felőli szerviz-úthoz csatlakozva. Ugyancsak itt javasoljuk kialakítani a rendezvényekhez érkező **turista-buszok parkolóhelyét** is.

14. II. Ütem – Távlati elképzelések

A közlekedésfejlesztési javaslatunk 2 ütemében a Nagy Imre út - Csontváry utca csatlakozási csomópontjának átalakítását javasoljuk a Csontváry utca keleti oldalán lévő épületek helyén javasolt új épület-együttes építészeti koncepciójához csatlakozva.

A tervezett átépítés szerinti új funkciókhoz szükséges parkolóhelyeket az épületek alatti mélyparkolóban javasoljuk biztosítani.

A mélygarázs kedvező megközelítése érdekében egy körforgalmú csomópont kialakítását javasoljuk a Nagy Imre út - Csontváry utca csatlakozási csomópontjánál. A körforgalmú csomópont előnye, hogy biztosítja a terület minden irányból való kedvező megközelítését, megfelelő kapacitással rendelkezik a megnövekedő járműforgalom levezetésére, tájékozdási pontot ad a városrész-központ jelzésére, csillapítja a sebességet, segíti a gyalogosok biztonságos átjutását a csomóponton, fenntartási költsége kedvezőbb, mint a jelzőlámpás forgalomirányítású csomópont.

A körforgalmú csomópontban kedvezően elhelyezhetők a városrész- központ információs jelzései is.

Az átépítéshez csatlakozva a Nagy Imre úton a buszmegállók térségében a gyalogos felületek növelhetők.

Építészeti javaslatok:

- az első ütemben kialakításra kerülő városi tér illetve a hozzá kapcsolódó mélyparkoló feletti promenád karakterisztikája és építészeti minősége megkívánja, hogy a környező magasházak felé egységes, épített térfallal képezzünk térbeli átmenetet
- a Csontváry utca és a Nagy Imre út Uitz Béla utcáig terjedő szakaszán a jelenlegi kusza, léptéktelen, leromlott állapotú épületeinek helyén a magántőke bevonásával
- szolgáltatóközpontot javaslunk kialakítani, mely építészeti karakterében és műszaki megoldásainak tekintetében is megfelel a XXI. századi igényeknek, az alapszolgáltatások és kereskedelmi funkciók mellett kulturális, sport és szabadidős tevékenységeknek is helyet adó épülettel

- javaslatunkban a kialakítandó térfalak magassági kapcsolatot létesítenek a térszín illetve a magasházak között, így az új városi tér sokkal emberléptékűbben alakítható ki
- beépítési javaslatunkban az újonnan kialakítandó épület mindkét oldal felé kommunikál, a "promenádban" úsztatva elhelyezett egybefogott F+1 tömeg a lakóépületek előtt szinte szűrőt képez a városi tér esetleges nyüzsgése és a lakókörnyezethez tartozó emeltebb szinten elhelyezkedő térrész között,
- a kialakításra kerülő épülettömegekkel kapuszerű indítás illetve lezárás adható a lakóépületek felé eső sétánynak
- a parkolási igény az épület alatt megoldható, az első ütemben épülő térszint alatti parkolóval való kapcsolata könnyen megoldható, a gazdasági feltöltés is a terepszint alatt oldandó meg
- a térszínhez kapcsolódó szint nagyobb belmagassága és a felette lévő szintek esetleges galériás kialakítása jó lehetőséget ad érdekes, stuktúrált külső és belső városi tér kialakítására
- az épület tömegalakításában fontos szerepet játszik a környező lakóépületek elhelyezkedése, mivel azok magasságából fakadóan az ún. "5. homlokzat" is fontos,
- a különálló felső épülettömbök az alsóbb szinten lévő lakások kilátását sem zárják el teljesen a tér felé, lehetővé téve a vizuális kommunikációt a tér felé
- a nevelési központhoz tartozó étterem mögötti területen a javaslatban szereplő parkolózónát mindenképpen egy közfunkciókkal ellátott alacsonyabb (F+1) épülettömegeg el kell választani a kialakításra kerülő új városi tértől, így kialakuló térfal kedvező lezárást biztosít a térnek, eltakarva az étterem hátsó, gazdasági zónáját